

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-108>

УДК 336.64

ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ

OPTIMIZATION OF FINANCIAL STRATEGIES TO ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TERRITORIES IN THE CONDITIONS OF EXTERNAL CHALLENGES

Пушкар Тетяна Андріївна

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2067-7484>

Pushkar Tetiana

O.M. Beketov Kharkiv National University of Urban

Дослідження фінансових стратегій розвитку територій традиційно фокусуються на забезпеченні макроекономічної стабільності, ефективності державного управління та залученні інвестицій. Проте сучасні виклики, спричинені війною в Україні, суттєво змінюють пріоритети та механізми фінансового планування. В умовах нестабільності та руйнування економічної структури країни постає необхідність переосмислення підходів до фінансового управління на регіональному рівні. У статті визначено основні економічні ризики, спричинені воєнними діями; окреслено базові зміни державної політики у сфері фінансового управління. Визначено, що фінансова стійкість регіонів досягається за рахунок гнучкого планування, диверсифікації джерел фінансування та використання інноваційних фінансових механізмів, оптимізації бюджетного процесу з урахуванням кризових умов та залучення міжнародної фінансової допомоги. Визначено значення цифровізації фінансового управління як чинника підвищення ефективності стратегій регіонального розвитку.

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансові стратегії, бюджетне планування, цифровізація, фінансове управління, інвестиції, регіональний розвиток, муніципальні облігації, краудфандинг, економічна стабільність, адаптивне фінансове планування, сталий розвиток.

The Russian-Ukrainian war has caused serious financial challenges for regional development, including a decline in GDP, destruction of infrastructure, reduced tax revenues, and a drop in investment attractiveness. The loss of stable sources of funding and the growing budget deficit require a review of regional financial strategies, adaptation of the budget process, and the search for new mechanisms to attract resources. The article analyses the main economic risks arising from the war and changes in the state policy in the field of financial management. It is determined that ensuring the financial sustainability of regions is possible through flexible planning, diversification of funding sources and the use of innovative financial mechanisms. The author emphasizes the need to optimize the budget process in view of the crisis conditions and to attract international financial assistance. Special attention is paid to the digitalization of financial management as a key factor in improving the effectiveness of regional development strategies. The possibilities of using digital platforms for public finance administration, automation of the budget process and monitoring of financial flows are considered. The role of Big Data, artificial intelligence, and blockchain technologies in risk forecasting, minimizing corruption threats, and increasing the transparency of financial transactions is explored. The prospects for attracting alternative sources of financing, such as municipal bonds, crowdfunding platforms, and impact investing, are also considered. It is proved that the intensification of public-private partnerships and the use of modern financial instruments will contribute to the financial autonomy of the regions and their recovery. The results of the study confirm that in order to effectively manage financial resources in times of crisis, it is necessary to implement an integrated approach that includes the digitalization of financial processes, adaptive planning and expansion of funding sources. This will create the basis for increasing the financial sustainability of regions and ensuring their sustainable development even in the face of economic instability.

Keywords: financial sustainability, financial strategies, budget planning, digitalization, financial management, investments, regional development, municipal bonds, crowdfunding, economic stability, adaptive financial planning, sustainable development.

Постановка проблеми. Забезпечення стійкого розвитку територій є однією з ключових стратегічних задач економічної політики будь-якої держави. У сучасних умовах цей процес ускладнюється низкою зовнішніх викликів, які мають значний вплив на фінансові стратегії регіонального розвитку. Одним із найсуттєвіших таких викликів для України є повномасштабна війна, що створила критичні економічні, соціальні та інституційні проблеми. Руйнування інфраструктури, зміни в територіальному розподілі населення, значні втрати людського капіталу та бізнес-активності призвели до необхідності перегляду існуючих фінансових стратегій та пошуку нових інструментів їхньої оптимізації.

В умовах воєнного стану традиційні фінансові механізми, такі як державне фінансування, податкові надходження та інвестиції, зазнали суттєвих змін і значних обмежень. Скорочення обсягів виробництва, зниження експорту, порушення логістичних ланцюгів та посилення інфляційного тиску стали визначальними факторами, що загрожують стійкості регіональних економік. Водночас, глобальні економічні процеси, зокрема фінансова нестабільність, зміни в енергетичній політиці та технологічні трансформації, створюють додаткові ризики для відновлення та розвитку українських територій.

За таких обставин оптимізація фінансових стратегій повинна ґрунтуватися не лише на антикризових заходах, але й на довгострокових рішеннях, що забезпечать стабільність і конкурентоспроможність територій у майбутньому. Одним із перспективних напрямів є цифровізація фінансових процесів, яка може підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами, сприяти залученню інвестицій та прискорити відбудову економіки. Використання цифрових технологій, таких як автоматизація бюджетного планування, фінансовий моніторинг на основі Big Data, застосування технологій штучного інтелекту та блокчейну, відкриває нові можливості для управління фінансовою стійкістю територій.

Однак, незважаючи на наявність сучасних цифрових рішень, їх інтеграція у фінансові стратегії розвитку територій залишається недостатньо дослідженою. Наявні підходи до цифровізації часто орієнтовані на розвинені економіки та не враховують специфіку кризових умов, у яких опинилася Україна. Таким чином, існує потреба у розробці комплексного підходу до оптимізації фінансових стратегій, що враховує як виклики війни, так і можли-

вості цифрових інструментів для забезпечення стійкого розвитку територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження у сфері фінансового управління територіальним розвитком фокусуються на адаптації економічних стратегій до умов криз та невизначеності. Значна увага приділяється питанням фінансової стійкості регіонів, оптимізації бюджетного планування, впровадженню цифрових технологій та диверсифікації джерел фінансування. Науковці наголошують, що традиційні підходи до фінансового управління в сучасних умовах не є ефективними, що зумовлює необхідність пошуку нових механізмів забезпечення стабільного економічного розвитку.

У своїх роботах Антипенко Н. В., Супруненко С. А. та Гавран В. Я. досліджували проблематику адаптації державних фінансів до умов воєнного стану, акцентуючи увагу на необхідності реформування бюджетного планування та залучення додаткових фінансових ресурсів [1]. Огонь Ц. Г. та Голубка С. М. аналізували фінансово-економічні ризики у контексті сталого розвитку держави, підкреслюючи необхідність розширення фінансових інструментів для зменшення негативного впливу кризових явищ [2].

Ситник Н. та Шеремета Л. розглядали виклики, що постають перед фінансовими стратегіями України в умовах нестабільності, зосереджуючись на механізмах відновлення економіки після кризи та важливості посилення фінансової автономії регіонів [3]. Возняк Г.В. у своїх дослідженнях наголошував на ролі поведінкових факторів у формуванні фінансової стійкості регіонів, що визначає специфіку ухвалення управлінських рішень у сфері фінансів [4].

Журавльова І. В. аналізувала парадигму фінансової стратегії в умовах невизначеності, вказуючи на необхідність адаптивного бюджетного планування та використання сучасних технологій управління фінансовими потоками [5]. Швиданенко Г. О., Пономаренко О. С. та Швиданенко В. І. зосереджували увагу на концептуальних засадах формування фінансової політики підприємств і регіонів в умовах глобальної нестабільності, наголошуючи на важливості інноваційних підходів у фінансовому менеджменті [6].

Придко Р.О. досліджував питання фінансового забезпечення розвитку регіонів, підкреслюючи важливість оптимального розподілу фінансових потоків і збалансованої бюджетної політики [7]. Пітюлич М. М., Крупка А. Я.,

Мінкович В. Т. та Чакій О. І. вивчали детермінанти розвитку територіальних громад, зазначаючи, що фінансова стійкість регіонів значною мірою залежить від рівня їхньої економічної автономії та ефективності управління місцевими фінансами [8].

Онищук І. І. досліджував технології управління фінансовим забезпеченням органів місцевого самоврядування, підкреслюючи необхідність підвищення ефективності фінансового адміністрування в умовах викликів і невизначеності [9]. Окрему увагу в наукових публікаціях приділено регіональним стратегіям фінансового розвитку, зокрема, дослідженню фінансової політики окремих областей, що дозволяє оцінити ефективність регіональних економічних моделей [10].

Значна кількість досліджень зосереджена на цифровізації фінансових процесів як ключовому чиннику підвищення ефективності фінансового управління. Гасій О. В., Гудзь Т. П., Соколова А. М., Шаповалов В. О. та Кашкалда В. В. вивчали механізми фінансової стабільності банківської системи, наголошуючи на ролі цифрових інструментів у підвищенні прозорості та контролю над фінансовими потоками [11]. Череп А. та Сарбей Л. аналізували цифровізацію як інструмент відновлення економіки України, досліджуючи вплив цифрових платформ на управління державними фінансами [12].

Реслер М., Лінтур І. та Цигак О. розглядали цифрову економіку у контексті нових можливостей для фінансового управління, підкреслюючи важливість інтеграції цифрових технологій у систему бюджетного планування [13]. Затонацький Д. А. акцентував увагу на інституціональному забезпеченні цифрової інфраструктури у фінансовому управлінні, обґрунтовуючи необхідність подальшої цифрової трансформації фінансових стратегій [14].

Українська Л. О. наголошувала на цифровізації як ключовому елементі модернізації економічного сектору, підкреслюючи її вплив на підвищення ефективності державного управління фінансовими ресурсами [15]. Буяк Л. досліджував сучасні тенденції цифрової трансформації, аналізуючи теоретичні підходи до цифровізації економічних процесів [16].

Отже, наукові публікації підтверджують актуальність дослідження фінансових стратегій територіального розвитку в умовах кризових викликів. Впровадження цифрових технологій, підвищення фінансової автономії регіонів та адаптивність бюджетного плану-

вання є ключовими напрямками подальшого удосконалення фінансового управління.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості досліджень у сфері сталого розвитку, цифровізації та фінансового менеджменту, кілька ключових аспектів залишаються недостатньо опрацьованими:

1. Фінансові стратегії регіонального розвитку в умовах війни та довготривалої нестабільності. Більшість існуючих моделей фінансового управління розраховані на періоди економічного зростання або короткострокових криз, тоді як ситуація в Україні вимагає довготривалих рішень, що враховують ризики воєнного часу, руйнування інфраструктури та демографічні зміни.

2. Оптимізація фінансових стратегій з урахуванням обмеженого доступу до традиційних джерел фінансування. Війна значно зменшила податкову базу, ускладнила залучення іноземних інвестицій і створила додатковий тиск на державний бюджет. Це вимагає розробки альтернативних механізмів фінансування регіонального розвитку, включно з цифровими фінансовими інструментами та краудфандинговими платформами.

3. Роль цифровізації у забезпеченні фінансової стійкості територій в умовах кризових викликів. Хоча цифрові технології все активніше застосовуються у фінансовому секторі, їхня інтеграція у стратегії регіонального розвитку ще не є системною. Потребує детального вивчення питання ефективного впровадження цифрових платформ для бюджетного планування, автоматизованого фінансового моніторингу та аналітики ризиків.

4. Формування адаптивної моделі фінансового управління, яка поєднує антикризові та довгострокові стратегії. Більшість сучасних фінансових стратегій мають або короткостроковий (антикризовий), або довгостроковий (інвестиційний) характер. Невирішеною залишається проблема їхньої інтеграції у єдину адаптивну модель, яка дозволяє регіонам не лише оперативно реагувати на нові виклики, а й забезпечувати стабільний розвиток у перспективі.

Таким чином, дослідження оптимізації фінансових стратегій для забезпечення стійкого розвитку територій в умовах зовнішніх викликів має заповнити наявні наукові прогалини та запропонувати інноваційні підходи, що відповідають сучасним викликам і можливостям цифрової економіки.

Формулювання цілей (статті) постановка завдання. Метою статті є дослідження та обґрунтування підходів до оптимізації фінансових стратегій розвитку територій України в умовах війни та зовнішніх викликів, із фокусом на цифровізацію як інструмент забезпечення фінансової стійкості. Для досягнення цієї мети ставляться такі завдання: проаналізувати вплив війни на фінансові механізми регіонального розвитку; оцінити можливості адаптації традиційних фінансових стратегій до сучасних викликів; дослідити роль цифрових технологій у фінансовому управлінні територіями; розробити рекомендації щодо використання цифрових інструментів для підвищення ефективності фінансового планування та бюджетного управління в регіонах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Російсько-українська війна спричинила безпрецедентні виклики для фінансової стійкості територій, що унеможлиблює застосування традиційних підходів до стратегічного планування економічного розвитку [1]. Основним наслідком війни є деструктивний вплив на макроекономічну стабільність, що проявляється у зниженні ВВП, руйнуванні промислової та транспортної інфраструктури, скороченні виробничих потужностей та розриві логістичних ланцюгів. Відбувається суттєве зменшення податкових надходжень до місцевих бюджетів унаслідок закриття підприємств, зниження ділової активності та вимушеної міграції населення. Водночас витрати на соціальне забезпечення, відновлення пошкоджених об'єктів та підтримку внутрішньо переміщених осіб продовжують зростати, що посилює бюджетний дефіцит і вимагає перегляду фінансових стратегій регіонального розвитку.

Сучасні виклики – війна, фінансова нестабільність, енергетичні та логістичні ризики – потребують перегляду фінансового планування територій. Традиційні стратегії втрачають ефективність через високу невизначеність. В умовах кризи необхідні адаптивні механізми: гнучке планування, диверсифікація фінансування та альтернативні фінансові інструменти. Одним із ключових завдань фінансового управління в умовах зовнішніх викликів є підвищення рівня гнучкості фінансового планування, що дозволяє швидко реагувати на зміни макроекономічної ситуації, бюджетні обмеження та форс-мажорні обставини [5]. Традиційні підходи до фінансового планування базуються на довгостро-

кових прогнозах економічного зростання та відносно стабільних параметрах державних і місцевих бюджетів. Війна внесла суттєві корективи в ці процеси, спричинивши нестачу бюджетних коштів, нерівномірність розподілу фінансових потоків між регіонами та необхідність перегляду пріоритетів фінансування.

Гнучке фінансове планування передбачає використання сценарного підходу до бюджетування, що дає можливість адаптувати фінансові рішення до різних варіантів розвитку ситуації [4]. Основою такого підходу є формування кількох альтернативних фінансових сценаріїв, що враховують потенційні ризики, зміни у державній економічній політиці, можливі джерела надходжень та потреби у фінансуванні критично важливих секторів. Запровадження динамічного бюджетного планування дозволяє оперативно перерозподіляти ресурси залежно від пріоритетних потреб територій, що є особливо важливим в умовах військових дій та післявоєнного відновлення.

В умовах скорочення державних доходів та обмеженого доступу до традиційних фінансових ресурсів важливою стратегією є диверсифікація джерел фінансування територіального розвитку. Оскільки більшість ресурсів спрямовані на безпекові потреби, необхідно шукати нові механізми залучення коштів для забезпечення економічної стійкості регіонів. Одним із перспективних напрямків є активізація міжнародної фінансової підтримки через гранти та кредити від міжнародних організацій, таких як Світовий банк, МВФ та ЄБРР, які ефективно фінансують інфраструктурні проекти, соціальні програми та економічне відновлення. Ще одним важливим аспектом диверсифікації джерел фінансування є стимулювання залучення приватних інвестицій [7]. Війна значно знизила інвестиційну привабливість українських регіонів, однак розвиток державно-приватного партнерства (ДПП) та запровадження податкових стимулів можуть стати важливими чинниками поживлення ділової активності. Використання механізмів концесійного фінансування, фінансування на основі інфраструктурних облігацій та податкових канікул для інвесторів, що працюють у критично важливих секторах економіки, дозволяє створити додаткові можливості для залучення приватного капіталу в економіку регіонів.

Крім того, у сучасних умовах зростає роль децентралізованих фінансових механізмів, таких як краудфандингові платформи,

локальні фонди розвитку та інноваційні фінансові технології [10]. Використання цифрових платформ для залучення коштів від громадськості дозволяє мобілізувати фінансові ресурси, особливо для малих і середніх підприємств, що постраждали від війни. Поряд з традиційними методами, альтернативні фінансові механізми, такі як випуск муніципальних облігацій, компенсують обмежений доступ до державних та банківських ресурсів. Механізм «зелених» та соціальних облігацій може стати ефективним способом фінансування відновлення екологічно та соціально важливих об'єктів. Крім того, перспективним напрямом є використання блокчейн-технологій у фінансовому управлінні, зокрема для створення прозорих систем розподілу бюджетних коштів та управління грантовими програмами [12]. Використання смарт-контрактів дозволяє автоматизувати виконання фінансових угод, що підвищує ефективність витрачання коштів і мінімізує ризики нецільового використання фінансових ресурсів.

Розвиток соціального інвестування, зокрема імпаکت-інвестування, сприятиме залученню коштів у проекти з високою соціальною значущістю та відновленню постраждалих територій.

Оптимізація фінансових стратегій вимагає гнучкого планування, диверсифікації фінансування та використання альтернативних механізмів. Поєднання традиційних і цифрових інструментів зміцнює фінансову стійкість і сталий розвиток регіонів. Впровадження цифрових технологій є необхідним для адаптації економіки до викликів. Традиційні підходи з централізованим управлінням і паперовою документацією стають неефективними. Цифрові платформи оптимізують процеси, прискорюють ухвалення рішень, зменшують ризики нецільового використання коштів і підвищують прозорість, що сприяє залученню інвестицій. Цифрові платформи забезпечують фінансовий контроль, прогнозування та аналіз ризиків. Інтеграція з банками, податковими органами та міжнародними інституціями знижує бюрократію і підвищує ефективність. Вони зменшують витрати та запобігають шахрайству, зміцнюючи фінансову безпеку. Використання Big Data, AI та блокчейну розширює можливості оптимізації фінансових стратегій, дозволяючи точніше прогнозувати ризики, аналізувати фінансові потоки та виявляти аномальні транзакції, що можуть свідчити про корупцію чи неефективне використання бюджетних коштів [14]. Штучний

інтелект використовується для автоматизації процесів фінансового моделювання та прийняття рішень. Наприклад, AI-алгоритми можуть аналізувати фінансові показники регіону та пропонувати оптимальні сценарії розподілу ресурсів, враховуючи історичні дані та поточні макроекономічні умови. Застосування машинного навчання дозволяє удосконалювати механізми податкового адміністрування, ідентифікуючи ризики ухилення від сплати податків та оптимізуючи процеси збору податкових надходжень.

Блокчейн забезпечує фінансову прозорість і безпеку, унеможливаючи підробку транзакцій. Його застосування у смарт-контрактах для держзакупівель та інфраструктурних проектів автоматизує фінансові угоди та мінімізує корупційні ризики.

Автоматизація бюджетного процесу скорочує час і витрати на адміністрування, підвищує точність прогнозів та забезпечує гнучкість фінансового управління через автоматичне оновлення бюджетних планів відповідно до економічних змін.

Таким чином, цифровізація фінансового управління відкриває широкі можливості для підвищення ефективності фінансових стратегій територіального розвитку. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє не лише покращити якість бюджетного планування та фінансового адміністрування, а й забезпечити високий рівень фінансової безпеки та прозорості у використанні державних ресурсів.

Передумови стрімкої цифровізації фінансових стратегій територіального розвитку свідчать про необхідність комплексного підходу до впровадження сучасних технологій. Окремі цифрові інструменти, такі як ERP-системи, Big Data, штучний інтелект, блокчейн та електронне врядування, забезпечують підвищення ефективності управління фінансовими потоками, однак їх найбільша цінність розкривається у взаємодії та синхронному застосуванні (табл. 1).

Для наочного відображення взаємозв'язків між ключовими цифровими технологіями доцільно представити схему, яка демонструє, як саме різні елементи цифрової екосистеми інтегруються у фінансові стратегії територіального розвитку. Вона дозволяє візуалізувати роль кожного компонента в загальній системі управління, підкреслюючи взаємозалежність між збором, аналізом, управлінням та розподілом фінансових ресурсів.

Таблиця 1

Порівняння цифрових рішень у фінансовому управлінні

Технологія	Основна функція	Переваги	Виклики впровадження
ERP-системи	Централізоване управління фінансами	Автоматизація процесів, зниження витрат	Висока вартість впровадження, необхідність навчання персоналу
Big Data	Аналіз великих фінансових потоків	Покращення прогнозування, виявлення фінансових ризиків	Високі вимоги до обчислювальних ресурсів
AI	Автоматизація бюджетного планування	Прискорене прийняття рішень, точність прогнозування	Потреба в значному обсязі навчальних даних
Blockchain	Захист фінансових транзакцій	Прозорість, захист від підробок, автоматизація угод	Регуляторні обмеження, відсутність правових норм
Електронне врядування	Цифровізація бюджетних процесів	Скорочення бюрократії, підвищення довіри громадськості	Необхідність інтеграції з існуючими системами

Джерело: розроблено автором

Нижче представлена схема цифрової трансформації фінансових стратегій, що ілюструє взаємодію між основними цифровими технологіями у контексті забезпечення фінансової стійкості територій (рис. 1).

Використання цифрових технологій у фінансовому управлінні демонструє позитивні результати у багатьох країнах та міжнародних організаціях. Наприклад, у країнах Європейського Союзу активно впроваджуються елек-

тронні бюджетні системи, що дозволяють автоматизувати процеси планування та розподілу державних фінансів.

Система Estonian e-Governance є одним із найбільш успішних прикладів цифровізації державного управління, що включає інтегровану фінансову платформу для онлайн-контролю за бюджетними витратами та електронного документообігу. В умовах військових конфліктів та кризових ситуацій циф-

Рис. 1. Схема цифрової трансформації фінансових стратегій

Джерело: розроблено автором

рові фінансові технології відіграють ключову роль у відновленні економіки. Наприклад, після світової фінансової кризи 2008 року багато держав упровадили автоматизовані системи моніторингу ризиків, що допомогли ефективніше розподіляти ресурси. В Україні активно застосовується платформа Prozorro, яка забезпечує відкритість державних закупівель і дозволяє оптимізувати використання бюджетних коштів.

Також, варто зазначити, що в умовах війни краудфандингові платформи та механізми цифрових платежів відіграють важливу роль у залученні фінансових ресурсів для відбудови інфраструктури. Використання Big Data у банківському секторі дозволяє ефективніше аналізувати кредитні ризики та розробляти стратегії підтримки малого бізнесу.

Таким чином, практичні кейси цифровізації фінансового управління підтверджують доцільність застосування інноваційних рішень для забезпечення фінансової стійкості регіонів та адаптації до кризових умов.

Висновки. Оптимізація фінансових стратегій територіального розвитку в умовах сучасних викликів вимагає комплексного підходу, що враховує макроекономічну нестабільність, кризові явища та необхідність цифрової трансформації. Військові дії на території України суттєво змінили структуру фінансових потоків, призвели до зменшення традиційних джерел фінансування та поси-

лили залежність від зовнішньої фінансової допомоги. Це актуалізує завдання розробки гнучких фінансових стратегій, орієнтованих на диверсифікацію джерел надходжень, підвищення ефективності розподілу бюджетних коштів і впровадження сучасних фінансових технологій.

Цифровізація відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості регіонів, дозволяючи автоматизувати бюджетне планування, покращити моніторинг фінансових потоків та мінімізувати корупційні ризики. Використання ERP-систем, технологій Big Data, штучного інтелекту та блокчейну сприяє підвищенню прозорості державного фінансування та оптимізації процесів управління. Водночас, ефективне застосування цифрових інструментів потребує системного підходу та розвитку нормативної бази для їхньої інтеграції в державну фінансову політику.

Отже, майбутнє фінансових стратегій територіального розвитку визначатиметься рівнем впровадження цифрових рішень, адаптивністю бюджетного планування та здатністю інтегрувати інноваційні механізми фінансової підтримки. Подальші дослідження мають бути спрямовані на оцінку ефективності цифрових інструментів у кризових умовах, розробку нових механізмів фінансової безпеки та вдосконалення моделей регіонального фінансового управління з урахуванням глобальних економічних тенденцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Антипенко, Н. В., Супруненко, С. А., Гавран, В. Я. Український досвід адаптації державних фінансів та менеджменту до умов воєнного стану. *Академічні візії*, 2023. № 25. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/741>
2. Огонь Ц. Г., Голубка С. М. Фінансово-економічні виклики та ризики в умовах забезпечення сталого розвитку держави. *Актуальні проблеми економіки*. 2021. № 6 (240). С. 35 – 49.
3. Ситник Н., Шеремета Л. Економічні виклики та фінансові стратегії для відновлення та розвитку України після війни. *Scientific practice: modern and classical research methods*. 2023. С. 50-52.
4. Фінансові детермінанти економічного зростання регіонів і громад України в умовах нестабільності: погляд крізь призму поведінкової економіки: монографія / за ред. Возняк Г. В. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2023. 557 с.
5. Журавльова І. В. Парадигма фінансової стратегії в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2024, вип. 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-137>
6. Швиданенко Г. О., Пономаренко О. С., Швиданенко В. І. Концептуальні засади формування і вдосконалення фінансової стратегії та політики суб'єкта господарювання в умовах глобальної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024, вип. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-22>
7. Придко Р. О. Основи фінансового забезпечення розвитку регіонів та громад: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2024. № 1 (64). DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1\(63\).136-142](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1(63).136-142)
8. Пітюлич М. М., Крупка А. Я., Мінкович В. Т., Чакій О. І. Детермінанти розвитку та їх вплив на фінансову стійкість територіальних громад. *Регіональна економіка*. 2023. № 1. С. 34–44.

9. Онищук І. І. Технології управління фінансовим забезпеченням повноважень органів місцевого самоврядування базового рівня в умовах викликів та невизначеності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, 2024. № 34 (62). С. 84–98. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/4179/3827>
10. Стратегія розвитку Харківської області на 2021–2027 роки. URL: <https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1026/102538/files/Стратегія.pdf>
11. Гасій О. В., Гудзь Т. П., Соколова А. М., Шаповалов В. О., Кашкалда В. В. Оцінка фінансової стабільності банківської системи як інструмента забезпечення сталого розвитку економіки. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 2 (12). С. 841–854.
12. Череп А., Сарбей Л. Цифровізація як інструмент відбудови економіки України в повоєнний період. *Молодий вчений*. 2023, № 12 (124). С. 184–188.
13. Реслер, М., Лінтур, І., Цигак, О. Цифрова економіка: виклики та можливості. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117>
14. Затонацький Д. А. Інституціональне забезпечення формування цифрової інфраструктури в умовах євроінтеграційних процесів: кейс для України. *Фінанси України*. 2023. № 2. С. 71–89.
15. Українська Л. О. Цифровізація – ключовий елемент модернізації реального сектора. *Актуальні питання розвитку світової економіки та міжнародного співробітництва*. 2022. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2872/2713>
16. Буяк Л. Сучасні тенденції та основні теоретичні підходи до цифровізації трансформації агробізнесу. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 6 (17). С. 50–62.

REFERENCES:

1. Antypenko, N. V., Suprunenko, S. A., Havran, V. Ya. (2023) Ukrainskyi dosvid adaptatsii derzhavnykh finansiv ta menedzhmentu do umov voiennoho stanu [Ukrainian experience of adapting public finances and management practices to the conditions of martial law]. *Akademichni vizii*, vol. 25. Available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/741> (accessed March 25, 2025)
2. Ohon Ts. H., Holubka S. M. (2021) Finansovo-ekonomichni vyklyky ta ryzyky v umovakh zabezpechennia staloho rozvytku derzhavy [Financial and Economic challenges and risk in the conditions of ensuring sustainable state development]. *Aktualni problemy ekonomiky*, vol. 6 (240), pp. 35–49. Available at: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2022/02/6.21._topic._Ohon-T.G.-Holubka-S.M..35-49.pdf (accessed March 25, 2025)
3. Sytnyk N., Sheremeta L. (2023) Ekonomichni vyklyky ta finansovi stratehii dlia vidnovlennia ta rozvytku Ukrainy pislia viiny [Economic challenges and financial strategies for Ukraine's post-war recovery and development]. *Scientific practice: modern and classical research methods*, pp. 50–52. Available at: <https://doi.org/10.36074/logos-22.12.2023.009> (accessed March 25, 2025)
4. Vozniak H. V. (ed.) (2023) Finansovi determinanty ekonomichnoho zrostantia rehioniv i hromad Ukrainy v umovakh nestabilnosti: pohliad kriz pryzmu povedinkovoi ekonomiky [Financial determinants of economic growth of regions and communities of Ukraine in conditions of instability: a view through the prism of behavioral economics]. Lviv: DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy, 557 p. (in Ukrainian)
5. Zhuravlova I. V. (2024) Paradyhma finansovoi stratehii v umovakh nevyznachenosti [The paradigm of financial strategy in conditions of uncertainty]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 64. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-137> (accessed March 26, 2025)
6. Shvydanenko H. O., Ponomarenko O. S., Shvydanenko V. I. (2024) Kontseptualni zasady formuvannia i vdoskonalennia finansovoi stratehii ta polityky subiekta hospodariuvannia v umovakh hlobalnoi nestabilnosti [Conceptual principles of formation and improvement of the financial strategy and policy of the business entity in the conditions of global instability]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 65. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4375> (accessed March 26, 2025)
7. Prydko R. O. (2024) Osnovy finansovoho zabezpechennia rozvytku rehioniv ta hromad: teoretychnyi aspekt [Fundamentals of financial support for the development of regions and communities: theoretical aspect]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, vol. 1 (64) Available at: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/303400> (accessed March 26, 2025)
8. Pitiulych M. M., Krupka A. Ya., Minkovych V. T., Chakii O. I. (2023) Determinanty rozvytku ta yikh vplyv na finansovu stiiikist terytorialnykh hromad [Determinants of development and their impact on the financial resilience of territorial communities]. *Rehionalna ekonomika*, vol. 1, pp. 34–44.
9. Onyshchuk I. I. (2024) Tekhnolohii upravlinnia finansovym zabezpechenniam povnovazhen orhaniv mistsevoho samovriaduvannia bazovoho rivnia v umovakh vyklykiv ta nevyznachenosti [Technologies for managing the

financial support of local government authorities at the basic level under conditions of challenges and uncertainty]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*, vol. 34 (62), pp. 84–98.

10. Stratehiia rozvytku Kharkivskoi oblasti na 2021–2027 roky [Development Strategy of the Kharkiv Region for 2021–2027]. Available at: <https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1026/102538/files/Стратерія.pdf> (accessed March 26, 2025)

11. Hasii O. V., Hudz T. P., Sokolova A. M., Shapovalov V. O., Kashkalda V. V. (2025) Otsinka finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy yak instrumenta zabezpechennia staloho rozvytku ekonomiky [Assessment of the financial stability of the banking system as a tool to support sustainable economic development]. *Uspikhy i dosiahnennia u nautsi*, vol. 2 (12), pp. 841–854.

12. Cherep A., Sarbiei L. (2023) Tsyfrovizatsiia yak instrument vidbudovy ekonomiky Ukrainy v povoiennyi period [Digitalization as a tool for rebuilding Ukraine's economy in the post-war period]. *Molodyi vchenyi*, vol. 12 (124), pp. 184–188.

13. Resler M., Lintur I., Tsyhak O. (2024) Tsyfrova ekonomika: vyklyky ta mozhlyvosti [Digital economy: challenges and opportunities]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 64. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117> (accessed March 26, 2025)

14. Zatonatskyi D. A. (2023) Instytutsionalne zabezpechennia formuvannia tsyfrovoy infrastruktury v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv: keis dlia Ukrainy [Institutional support for the formation of digital infrastructure in the conditions of European integration processes: a case study for Ukraine.]. *Finansy Ukrainy*, vol. 2, pp. 71–89.

15. Ukrainska L. O. (2022) Tsyfrovizatsiia – kliuchovy element modernizatsii realnoho sektora [Digitalization is a key element of modernization of the real sector]. Aktualni pytannia rozvytku svitovoi ekonomiky ta mizhnarodnoho spivrobitnytstva. Available at: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2872/2713> (accessed March 26, 2025)

16. Buiak L. (2023) Suchasni tendentsii ta osnovni teoretychni pidkhody do tsyfrovizatsii transformatsii ahrobiznesu [Modern trends and main theoretical approaches to the digital transformation of agribusiness]. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen*, vol 6 (17), pp. 50–62.